

- ۱- سه سلسله ترک تبار که اواخر قرن چهارم تا اوایل قرن هفتم هجری در ایران حکومت می کردند، کدامند؟ غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان.
- ۲- غزنویان چرا به این نام مشهور شدند؟ غزنویان دودمانی ترک تبار بودند که چون حکومت خود را از شهر غزنین (غزنه) آغاز کردند به این نام مشهور شدند.
- ۳- محمود غزنوی چگونه به حکومت رسید؟ هنگامیکه حکومت سامانیان به نهایت ضعف و ناتوانی رسید، محمود غزنوی که حاکم غزنه بود، خراسان را تصرف کرد. خلیفه عباسی نیز حکومت او را به رسمیت شناخت.
- ۴- چرا سلطان محمود غزنوی در اکثر جنگهایش پیروز می شد؟ به پشتوانه سپاه نیرومندش.
- ۵- سلطان محمود غزنوی قلمرو غزنویان را تا ری در مرکز ایران گسترش داد. صحیح(*) غلط ()
- ۶- سلطان محمود به چه جهت در تاریخ شهرت یافت؟ چون چندین بار به هندوستان لشکر کشی کرد.
- ۷- بهانه سلطان محمود غزنوی از لشکر کشی به هندوستان چه بود؟ به بهانه رواج اسلام بود ولی در اصل به طمع ثروت هنگفتی که در این کشور بود انجام می گرفت.
- ۸- سلطان محمود بعد از لشکر کشی ها به هندوستان چه چیزهایی بدست آورد؟ وی در این لشکر کشی ها مناطقی از هندوستان را تصرف نمود و معبد سومنات را خراب کرد. او اسیران زیادی را با خود به سرزمین های دیگر برد و ثروت ها و غنائم زیادی به دست آورد که بخشی را به خلیفه عباسی پیش کش کرد.
- ۹- پس از سلطان محمود چه کسی به حکومت رسید و سرانجامش چه شد؟ پسرش سلطان مسعود - اگر چه او فرمانروایی بی باک و جسور بود اما تدبیر پدر را نداشت. او از سلجوقیان شکست خورد و مدتی بعد توسط سپاهیان شورشی خود به قتل رسید.
- ۱۰- قدرت و حکومت غزنویان بر .. نیروی نظامی .. استوار بود.
- ۱۱- چرا حکومت غزنویان محبوبیت و مقبولیتی که صفاریان، سامانیان و آل بویه در بین مردم داشتند بی بهره بودند؟ چون قدرت و حکومت غزنویان بر نیروی نظامی استوار بود.
- ۱۲- رابطه حکومت غزنویان با خلفای عباسی چگونه بود؟ روابط آنها دوستانه بود و سلاطین غزنوی بخصوص سلطان محمود، خود را مطیع و تابع خلافت عباسی می دانستند.
- ۱۳- سلجوقیان چه کسانی بودند؟ طایفه ای از ترکان بودند که پس از پذیرش اسلام به ماوراءالنهر مهاجرت کردند.
- ۱۴- طغرل که بود؟ یکی از نوادگان سلجوق بود.
- ۱۵- طغرل پس از شکست چه کسی بر تخت نشست؟ سلطان مسعود غزنوی
- ۱۶- مؤسس سلسله سلجوقیان که بود و پایتخت او کجا بود؟ طغرل - نیشابور
- ۱۷- طغرل پس از رسیدن به حکومت چه کرد؟ او پس از تسخیر مناطق مختلف ایران به بغداد رفت و حکومت شیعه آل بویه را برانداخت و سپس خطری که از جانب خلافت فاطمی مصر متوجه خلافت عباسی بود، از میان برداشت.
- ۱۸- خلیفه عباسی به طغرل چه لقبی داده بود؟ سلطان رکن الدین
- ۱۹- چرا خلیفه به طغرل لقب سلطان رکن الدین داد؟ به دلیل از میان برداشتن خلافت فاطمی مصر.

۲۰- برادرزاده و جانشین طغرل .. آلب ارسلان .. بود.

۲۱- اقدامات آلب ارسلان را بنویسید؟ او توانست با راهنمایی خواجه نظام الملک وزیر، رقیبان داخلی را سرکوب کند و بر قدرت و استحکام حکومت سلجوقی بیفزاید. آلب ارسلان همچنین به ارمنستان و گرجستان لشکرکشی کرد.

۲۲- مشهورترین وزیر دوره سلجوقی .. خواجه نظام الملک .. بود.

۲۳- آلب ارسلان در نبرد ملازگرد چه کرد؟ رومیان را شکست سختی داد و امپراتور روم شرقی را به اسارت گرفت.

۲۴- نتیجه پیروزی آلب ارسلان در جنگ ملازگرد چه بود؟ بخشهای وسیعی از آسیای صغیر به تصرف سپاهیان سلجوقی درآمد.

۲۵- حکومت سلجوقیان در زمان .. ملکشاه .. به اوج قدرت خود رسید.

۲۶- ملک شاه که بود و چه کرد؟ ملکشاه پسر آلب ارسلان بود و از پادشاهان مشهور سلجوقی که مناطقی از ماوراءالنهر و شام را فتح کرد و حکومت سلجوقیان را به اوج قدرت رساند به طوری که محدوده جغرافیایی ایران با زمان ساسانیان برابری می کرد و از ماوراءالنهر در شرق تا دریای مدیترانه در غرب گسترش یافته بود.

۲۷- پایتخت ملکشاه شهر .. اصفهان .. بود.

۲۸- تجزیه و فروپاشی سلجوقیان چگونه صورت گرفت؟ پس از مرگ ملکشاه، شاهزادگان و فرماندهان نظامی برای رسیدن به تاج و تخت به جان یکدیگر افتادند و این اختلافات تا سقوط سلجوقیان ادامه پیدا کرد.

۲۹- سرزمین خوارزم در کجا بود و به پادشاه آن چه می گفتند؟ ناحیه ای حاصلخیز و آباد در جنوب دریاچه خوارزم (آرال) بود و به شاهان آنجا، خوارزمشاه می گفتند.

۳۰- خوارزمشاهیان، نخست دست نشانده .. سلجوقیان .. بودند.

۳۱- خوارزمشاهیان چگونه توانستند بر بخش های زیادی از ایران پیروز شوند؟ وقتی حکومت سلجوقیان ضعیف شد آنها از فرانبری سرپیچی کردند و سرانجام یکی از فرمانروایان خوارزم آخرین سلطان سلجوقی را شکست داد و بر بخشهای زیادی از ایران چیره شد.

۳۲- چرا پایه های حکومت خوارزمشاهیان چندان محکم نبود؟ زیرا از یک سو، خلیفه عباسی فرمانروایی آنها را به رسمیت نمی شناختند و از سوی دیگر، تسلطی بر فرمانروایان محلی نداشتند.

۳۳- حکومت خوارزمشاهیان توسط چه کسی سرنگون شد؟ چنگیزخان مغول

فعالیت ها درس ۱۳

۱- چرا در بین سه سلسله ترک تبار، سلجوقیان اهمیت بیشتری در تاریخ ایران داشتند؟

زیرا محدوده جغرافیایی ایران با زمان ساسانیان برابری می کرد و از ماوراءالنهر در شرق تا دریای مدیترانه در غرب گسترش یافته بود.

۲- به طور گروهی و با همفکری یکدیگر کار برگه شماره (۸) غزنویان و سلجوقیان را در کلاس کامل کنید.

(جواب بر عهده دانش آموزان)

۳- چرا گردشگرانی که به ترکیه می روند، در این کشور آثار و بناهایی از دوره سلجوقیان مشاهده می کنند؟

چون ترکیه در آن زمان قسمتی از قلمرو امپراتور روم شرقی بود و در جنگ ملازگرد به تصرف سلجوقیان در آمده بود و سلجوقیان در آنجا بناهایی همچون بناهایی که در ایران داشتند را به یادگار گذاشتند.

۴- در مورد "سیر تاریخی جنگ های صلیبی"، "جنگ های صلیبی"، "دستاورد جنگ های صلیبی" مطالبی را بنویسید.

به مجموعه ای از جنگ های مذهبی بین مسیحیان و مسلمانان جنگ های صلیبی گفته می شود. جنگ های صلیبی در مجموعه هشت جنگ بود که بین سالهای ۱۰۹۶ تا ۱۲۹۱ به وقوع پیوست، این جنگ به دعوت پاپ انجام گرفت و شرکت کنندگان در این جنگ های علامت صلیب بر روی لباس های خود دوخته بودند. این جنگ ها دستاوردهایی مانند: آشنایی با تمدن اسلامی، ترجمه آثار علمی مسلمانان به زبان لاتین و انتقال کتاب ها و دانش مسلمانان به اروپا را در بر داشت.

۵- علل اقتصادی و سیاسی جنگ های صلیبی را به طور مختصر بیان کنید.

فقر و بیکاری، بیماری، قحطی و گرسنگی در اروپا رواج داشت. و سلجوقیان تا نزدیکی اروپا پیشروی کرده بودند و اروپائیان از این لحاظ بسیار بیمناک بودند در چنین شرایطی میان مسیحیان و مسلمانان جنگ های صلیبی در گرفت و اروپائیان انبوه بیکاران و فقیران را به امید غارت اموال مسلمانان و حل مشکلات اقتصادی روانه این جنگ کردند. سرانجام این جنگ ها با پیروزی سیاسی و نظامی مسلمانان و شکست اروپائیان به پایان رسید.